

Taika-

THOMAS MANN

VUORI

Suomentanut Kai Kaila

WSOY

THOMAS
MANN

Taikavuori

SUOMENTANUT KAI KAILA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Saksankielinen alkuteos
Der Zauberberg 1924

Ilmestyi Kai Kailan lyhentäen suomentamana
ensimmäisen kerran 1957, WSOY

Kieliasun tarkistus Alice Martin WSOY 2024

Thomas Mann, »Der Zauberberg» © S. Fischer Verlag, Berlin, 1924.
All rights reserved by S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main.
Suomennoksen © Kai Kailan oikeudenomistajat ja WSOY 1957, 2024

ISBN 978-951-0-51124-4
Werner Söderström Osakeyhtiö
Painettu EU:ssa

Alkusanat

Aiomme kertoa Hans Castorpin tarinan, emme sankarin tähden, sillä lukija tulee havaitsemaan hänet tavalliseksi vaikkakin miellyttäväksi nuoreksi ihmiseksi, vaan tarinan itsensä vuoksi, sillä se näyttää silmissämme hyvinkin kertomisen arvoiselta – tosin Hans Castorpin eduksi on tällöin huomautettava, että tarina on *hänen* ja ettei kenen tahansa kohdalle satu samanlaista. Se on peräisin jo kauan sitten eletyltä ajalta, on niin sanoaksemme kauttaaltaan historian patinan peittämä, ja on ehdottomasti esitettävä kaukaisen menneisyyden aikamuodossa.

Tämä seikka ei sinänsä olisi kertomukselle haitaksi vaan pikemminkin eduksi. Tarinan täytyy näet kuulua menneisyyteen ja mitä kaukaisempi se on, voisi sanoa, sitä parempi sille, kuten myös kertojalle, tuolle imperfektin jupisevalle esiinmanaajalle. Sen laita on kuitenkin samoin kuin nykypäivien ihmisten, eikä vähiten tarinoiden kertojien. Se on paljon vanhempi kuin ikävuotensa. Sen hartioille kertynyttä ikää ei ylipäänsä voida laskea päivinä eikä auringonkiertoina. Lyhyesti sanottuna sen menneisyysaste ei oikeastaan lainkaan johdu *ajasta* – mikä lausuma samalla ohimennen viitatkoon viimeksi mainitun salaperäisen ilmiön häilyvyyteen ja omituiseen kaksoisluonteeseen.

Älköön kuitenkaan tehtäkö selvää asiaa keinotekoisesti hämäreksi, vaan todettakoon tarinamme kaukaisen menneisyyden johtuvan siitä, että se tapahtuu ennen erästä käännekohtaa ja rajaa, joka on jyrkästi jakanut kahtia elämän ja tietoisuuden... Se tapahtuu, tai – huolellisesti välttääksemme kaikkea preesensin käyttöä – tapahtui ja on tapahtunut entisinä aikoina, muinoin, menneinä päivinä, ennen suurta sota, jonka alkaessa alkoi monia asioita ja on tuskin vieläkään lakannut alkamasta. Tarina tapahtuu siis entiseen, joskaan

ei varsin kaukaiseen aikaan. Eikö kuitenkin sen menneisyysaste ole sitä suurempi, täydellisempi ja tarumaisempi mitä läheisempänä ajankohtana se on tapahtunut? Lisäksi sillä tällä kertaa sisäisen luonteensa vuoksi on muutenkin kosketuskohtia satuun.

Tulemme kertomaan asiat laajasti, tarkkaan ja perusteellisesti – sillä koskapa olisi tarinan kiehtovuus tai pitkästyttävyyys riippunut sen vaatimasta tilasta ja ajasta? Emme pelkää pikkutarkkuuteen kohdistuvaa vieroksuntaa, vaan olemme pikemminkin sitä mieltä, että ainoastaan perusteellisuus on todella kiinnostavaa.

Kertoja ei siis tule suoriutumaan Hansin tarinasta käden käänteessä. Siihen eivät riitä viikon seitsemän päivää eivätkä seitsemän kuukauttakaan. Parasta on, ettei hän lainkaan ennalta selvitä itselleen, paljonko maanpäällistä aikaa häneltä tulee kulumaan sen säikeisiin kietoutuneena. Ettei se vain, Herran tähden, venyisi peräti seitsemäksi vuodeksi!

Siispä aloitamme.

ENSIMMÄINEN LUKU

Saapuminen

Aivan tavallinen nuori mies matkusti sydänkesällä kotikaupungistaan Hampurista Davosiin Graubündenin kantoniin. Hän oli menossa kolmen viikon vierailulle.

Hampurista on kuitenkin tuonne Alpeille pitkä matka, oikeastaan liian pitkä niin lyhyttä käyntiä varten. Taival käy monien mahtajien hallitsemien alueiden kautta, vasta- ja myötämäkeen, Etelä-Saksan ylängöltä alas Bodenjärven rantamille ja laivalla yli sen läikkyvien laineiden sekä edelleen yli kuilujen, joita entisaikoina pidettiin tutkimattomina.

Tässä vaiheessa matka, joka varsin kauan on pysynyt selkeä- ja suoralinjaisena, pirstoutuu vaihteleviksi pätkiksi. Sattuu pysähdyksiä ja asiat mutkistuvat. Rorschachista Sveitsin puolelta alkaa jälleen rautatie, mutta se vie matkaajan ainoastaan Landquartin pienelle alppiasemalle, jossa täytyy vaihtaa junaa. Kun hän on aikansa odottellut tuulisella ja viehätystä vailla olevalla seudulla, on aika jatkaa taivalta kapearaitteisella sivuradalla. Sen pienen, mutta ilmeisesti erittäin vetokkyisen veturin lähdettyä liikkeelle alkaa matkan varsinainen seikkailuvaihe, jyrkkä ja sitkeä nousu, josta ei näytä loppua tulevankaan. Landquartin asema sijaitsee näet vielä verraten alhaalla ja vasta sieltä lähdetään tosi mielessä kipuamaan ylävuoristoon pitkin jylhän haaveellista kalliopolkua.

Nuori mies, Hans Castorp, istui yksin pienessä, harmaalla kanakaalla verhoillussa vaununosastossa mukanaan krokotiilinnahkainen laukku, jonka oli lahjoittanut hänen isoenonsa ja kasvatusisänsä, konsuli Tienappel – mainitaksemme jo nyt tämänkin nimen –, naulassa heiluva talvitakki ja käärölle kierretty huopa. Ikkuna oli laskettu alas ja iltapäivän käydessä yhä viileämmäksi oli heiveröinen ja kotona

huolellisesti varjeltu matkalaisemme kääntänyt ylös muodinmukaisesti avaran, silkkivuorisen kesäpäällystakkinsa kauluksen. Penkillä hänen vieressään oli nidottu kirja nimeltä *Ocean Steamships* ja tätä hän oli matkan alkupuolella aika ajoin lueskellut, mutta nyt se lojui hylättyinä paikallaan raskaasti puuskuttavan veturin savuntuprausten painuessa sisään vaunuun ja tahriessa kirjan kannen noennokareilla.

Kahden päivän matka siirtää ihmisen – etenkin nuoren, elämään vielä juurtumattoman – arkimaailmastaan kauemmaksi kuin mitä Hans Castorp ajomatalla asemalle osasi kai uneksiakaan. Se loitontaa hänet tavanmukaisesta ympäristöstä, entisistä velvollisuuksista, harrastuksista, suruista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Välimatka, joka mutkitellen ja nopeasti ohi soluen erottaa hänet kotiseudusta, kehkeytyy ilmoille voimia, joiden tavallisesti arvellaan kuuluvan ainoastaan ajalle. Tunnista tuntiin vaihtuvat paikat aiheuttavat sisäisiä muutoksia, jotka suuresti muistuttavat ajan ihmisessä synnyttämiä, mutta eräällä tavalla ovat niitä voimakkaampiakin. Ajan tavoin paikan muutokset tuottavat unohdusta, mutta siten, että irrottavat ihmisen minuuden suhteista ympäristöönsä ja asettavat sen alkuperäiseen vapauden tilaan, jopa pikkutarkan poroporvarin ne muuttavat käden käänteessä kulkurin tapaiseksi olennoiksi. Aikaa sanotaan Letheksi, unohduksen virraksi, mutta etäisten seutujen ilmalla on varsin samantapainen vaikutus – ellei yhtä perusteellinen niin toisaalta paljon nopeampi.

Tällaista koki nyt Hans Castorp. Hän ei ollut aikonut pitää matkaa erityisen tärkeänä tapahtumana eikä siihen mitenkään syvennyä. Pikemminkin hänen tarkoituksenaan oli ollut suoriutua siitä nopeasti, koska se kerran oli tehtävä, palata täsmälleen samana olentona kuin oli lähtiessään ja ryhtyä jatkamaan elämäänsä juuri siitä kohdasta, mihin se oli täytyntä hetkeksi keskeyttää. Vielä eilen hänen ajatuksiaan olivat askarruttaneet yksinomaan totunaiset asiat. Äskettäin oli jäänyt taakse muuan elämänvaihe, tutkinto, ja välittömästi oli edessä harjoittelijaksi ryhtyminen laivanveistämö, kone- ja kattilatehdas Tunder & Wilmsin palvelukseen. Pakolliseen kolmen viikon keskeytykseen hän oli sen vuoksi suhtautunut niin kärsimättömästi kuin hänen mielenlaadulleen suinkin oli mahdollista. Nyt hänellä kuitenkin oli tunne, että asiaan oli kiinnitettävä vakavaa huomiota ja ettei sitä käynyt päinsä ottaa kevyesti. Se, että

joutui kiskotuksi korkeille seuduille, joiden ilmaa hän ei vielä ollut hengittänyt ja joilla tiesi vallitsevan aivan erilaisten, oudon ohuiden ja niukkojen elämän edellytysten, alkoi kiihdyttää matkaajaa ja aiheuttaa hänelle tiettyä levottomuutta. Kotiseutu ja entinen elämäjärjestys olivat paitsi kaukana takanapäin, ennen kaikkea syvällä alapuolella, ja nousua jatkui yhä. Tutun ja tuntemattoman välissä häilyen hän kyseli itseltään, millaiseksi elämä tuolla korkeuksissa muodostuisi. Ehkäpä oli epäviisasta ja terveydelle haitallista, että hän, joka oli syntynyt ja tottunut hengittämään vain muutamia metrejä meren pintaa ylempänä, antoi äkkiä kuljettaa itsensä toiseen äärimmäisyyteen pysähtymättä vähintään muutamaksi päiväksi jollekin suunnilleen keskikorkeudella sijaitsevalle paikkakunnalle. Hans Castorp toivoi olevansa perillä, sillä ylös päästyä, hän ajatteli, olisi mahdollista elää tavalliseen tapaan eikä tarvitsisi kuten nyt alituisen kipuamisen vuoksi pohtia, millaisilla poikkeuksellisilla mailloin liikutettiin. Hän silmäsi ulos ikkunasta. Juna kiemurteli pitkän kapean solan kuvetta ja katselija erotti edellä kulkevat vaunut sekä veturin, joka ahdistuksissaan pöläytteli ilmoille riekaleiksi repeytyviä ruskeita, vihreitä ja mustia savuröykkiöitä. Oikealla kohisi vesi syvyyksissä, kun taas vasemmalla kurottuivat tummat kuuset kallionlohkareiden lomista kohti paadenharmaata taivasta. Painuttiin pilkkopimeisiin tunneleihin, ja kun jälleen tuli valoisaa, aukesi katseen eteen avaria kuiluja ja kaukana alhaalla erottuvia kyliä. Ne katosivat näkyvistä ja sitten seurasi uusia kapeita solia, joiden uurteissa ja halkeamissa oli lumentähteitä. Pysähdyttiin surkeille asemille, kääntöpaikoille, joilta juna jatkoi kulkuaan päinvastaiseen suuntaan. Tämä oli hämmentävää, sillä matkustaja ei tiennyt mihin oltiin menossa eikä ollut selvillä ilmansuunnista. Suurenmoisia kaukonäkymiä ylävuoriston pyhän aavemaisiin huippujen rykelmiin, joita kohti oltiin etenevässä ja kapuamassa, välähti hartaan katseen eteen ja katosi jälleen polunmutkien taa. Hans Castorp tuumi, että lehtipuiden ja luultavasti myös laululintujen vyöhyke oli jo takanapäin, ja tämä loppumisen ja köyhtymisen ajatus aiheutti, että hän pientä pyöritystä ja pahoinvointia tuntien peitti silmänsä kädellä kahdeksi sekunniksi. Kohtaus meni ohi. Matkamies havaitsi, että nousu oli päättynyt ja solan huippukohta sivuutettu. Juna vieräi nyt miellyttävästi laakson tasaisella kamaralla.

Kello läheni kahdeksaa, mutta vielä oli valoisaa. Etäällä ilmestyi näkyviin järvi, jonka vesi oli harmaata, ja sen rannoilta kuusimetsät kiipeilivät ympäröiville rinteille, ohenivat ylhäällä ja katosivat vihdoin kokonaan, jolloin jäljelle jäi vain usvaisen harmaata paljasta kiveä. Juna pysähtyi pienelle asemalle, jonka nimi oli Davos-Dorf, kuten Hans Castorp kuuli ulkona huudettavan. Pian siis oltaiisiin perillä. Silloin hän äkkiä kuuli viereltään serkkunsa Joachim Ziemssenin verkkaisen hampurilaisäänen: »Terve vain, astuhan ulos.» Hansin katsoessa ikkunasta sen kohdalla seisoi Joachim yllään ruskea ulsteri, paljain päin ja terveemmän näköisenä kuin kuunaan ennen. Hän nauroi ja kehotti uudelleen:

»Tule pois vain, älä yhtään kainostele!»

»Mutta enhän vielä ole perillä», vastasi Hans Castorp hämmästyneenä ja paikaltaan liikahtamatta.

»Oletpa niinkin. Tämä on Davos-Dorf. Parantolaan on täältä lyhempi matka kuin Davos-Platzista. Minulla on ajuri. Annahan tavarasi.»

Nauraen, hämmennyksissään, saapumisesta ja jälleennäkemisestä kiihtyneenä Hans Castorp ojensi ikkunasta laukun ja talvitakin, huopakäärön, kepin ja sateensuojan sekä lopuksi myös kirjan *Ocean Steamships*. Sitten hän riensi ahtaaseen käytävään ja loikkasi asemasillalle varsinaisesti ja vasta nyt niin sanoaksemme henkilökohtaisesti tervehtimään serkkuaan, mikä toimitus tapahtui ilman ylitsevuotavia tunteidenosoituksia, kuten ainakin viileisiin ja pidättyviin tapoihin tottuneiden ihmisten kesken. Outoa sanoa, mutta serkukset olivat aina vältäneet kutsumasta toisiaan etunimeltä, vain siksi että pelkäsivät siten osoittavansa liikaa sydämellisyyttä. Koska he eivät silti hevin voineet käyttää toisistaan sukunimeä, he olivat rajoittaneet puhuttelumuodot pelkkään »sinään». Tämä oli heidän välillään vakiintunut tapa.

Mies, jolla oli yllään livree ja punoskoristeinen lakki, katseli, miten sukulaiset – nuori Ziemssen sotilaallisesti asennossa – kättelivät toisiaan nopeasti ja hieman hämillisesti, ja astui sitten esiin pyytämään Hans Castorpilta matkatavarakuuttia. Hän oli »Berghofin kansainvälisen parantolan» ovenvartija ja osoittautui halukkaaksi noutamaan tulijan ison matkalaukun Davos-Platzin pääteasemalta sillä välin kun herrat ajaisivat suoraan illalliselle. Ovenvartija ontui

silmiinpistävästi ja sen vuoksi ensimmäinen kysymys, jonka Hans Castorp esitti Joachim Ziemssenille, kuului:

»Onko hän vanha sotilas? Miksi hän ontuu noin pahasti?»

»Vielä mitä!» vastasi Joachim hieman katkerasti. »Vanha sotilas! Hänellä se on polvessa – tai ainakin oli, sillä hän leikkautti pois polvilumpionsa.»

Hans Castorp mietti kävellessään niin nopeasti kuin kykeni. »Vai niin», hän sanoi, kohotti päätään ja vilkaisi ympärilleen. »Et kai tarkoita, että sinulla vielä on sitä jäljellä? Näytät ihan siltä kuin olisit jo saanut komentovyösi ja juuri palannut taisteluharjoituksista.» Hän silmäili serkkuaan sivultapäin.

Joachim oli pitempi ja tanakampi kuin hän, nuoruuden voiman perikuva ja kuin luotu asepukea kantamaan. Hän oli tuota korostuneen ruskeaa tyyppiä, jota hänen vaaleaverinen kotiseutunsa useinkin tuottaa, ja kasvojen muutenkin tumman ihon oli aurinko paahtanut miltei pronssinväriseksi. Suurine tummine silmineen ja täyteläistä kaunispiirteistä suuta koristavine pikku viiksineen hän olisi ollut suorastaan kaunis, elleivät korvat olisi olleet ulkonevat. Ne olivat tiettyyn ikäkauteen saakka muodostaneet hänen ainoan huolensa ja elämäntuskansa aiheen. Nyt hänellä oli muita suruja. Hans Castorp jatkoi:

»Tulet kai sitten heti minun kanssani takaisin alamaahan? En todellakaan näe mitään syytä mikä sen estäisi.»

»Heti sinun kanssasi?» Joachim ihmetteli ja käänsi puhujaan suuret silmänsä, jotka aina olivat olleet lempeät, mutta joihin viimeisten viiden kuukauden kuluessa oli ilmestynyt hiukan väsynyt, jopa surullinen ilme. »Heti, milloin?»

»No, kolmen viikon kuluttua.»

»Vai niin, ajatuksesi ovat jo kotimatalla», Joachim vastasi. »Maltahan sentään hieman. Olet vasta saapunut tänne. Meikäläisille ei kolme viikkoa tosin ole aika eikä mikään, mutta sinulle, joka olet vain vierailulla etkä ylipäänsä jää kauemmaksi kuin kolmeksi viikoksi, se on sentään melkoinen tovi. Totuttelehan ensin täkäläiseen ilmastoon. Saat nähdä, ettei se ole kovinkaan helppoa. Sitä paitsi ilmasto ei ole täällä ainoa outo asia. Tulet näkemään monenlaista uutta, joten pidähän silmäsi auki. Äläkä puhu minusta, sillä terveyteni laita ei ole ollenkaan hyvin. Tuollaiset jutut, ’kolmen viikon

perästä’, ne ovat alamaan puheita ne. Olen kylläkin ruskea, mutta se johtuu pääasiassa lumipäivetyksestä eikä merkitse suuriakaan, kuten Behrens aina sanoo. Viime yleistutkimuksen jälkeen hän ilmoitti, että puoli vuotta minun on jokseenkin varmasti vielä pysyttävä täällä.»

»Puoli vuotta? Oletko hullu?» huudahti Hans Castorp. Serkkuset olivat juuri astuneet ulos asemarakennuksesta, joka ei ollut paljon muuta kuin lautavaja, ja istuutuneet keltaisille rattaille, jotka olivat odottaneet heitä kivetyllä aukiolla. Kahden ruunan lähtiessä ravaamaan Hans Castorp pyörähti kiihdyksissään ympäri kovan nahkapatjan päällystämällä istuimella. »Puoli vuotta? Johan sinä olet ollut täällä melkein puoli vuotta! Eihän kenelläkään ihmisellä ole niin paljon aikaa...»

»Niin, aikaa», sanoi Joachim ja nyökytteli useita kertoja päätään suoraan eteenpäin piittaamatta serkkunsa vilpittömästä suuttumuksesta. »Etpä uskokaan, miten vähän käsityksemme ajasta täällä merkitsee. Kolme viikkoa on noiden miesten silmissä kuin yksi ainoa päivä. Saat itse nähdä. Sen kaiken joudut kyllä oppimaan», hän virkkoi ja jatkoi: »Käsitykset muuttuvat täällä ylhäällä.»

Hans Castorp katseli Joachimia herkeämättä sivultapäin.

»Mutta sinähän olet mainiosti toipunut», hän intti päätään pudistellen.

»Ihanko totta?» serkku vastasi. »Niin ajattelen itsekini!» hän sanoi ja suoristautui, mutta vaipui pian takaisin kumaraan asentoonsa. »Vointini on parantunut», hän selitti, »mutta terve en vielä ole. Ylhäällä vasemmalla, josta ennen kuului rahinaa, on enää vain karheutta eikä se ole kovin paha juttu, mutta alhaalta erottuu *kovaa* rahinaa, ja sitä paitsi toisessa kylkivälissä on havaittavissa sivuääniä.»

»Miten oppinut sinusta onkaan tullut!» huudahti Hans Castorp.

»Viehättävää oppia tosiaan, Herra paratkoon. Sen sijasta olisin mielelläni hikoillut palveluksessa», vastasi Joachim. »Minulla on vielä ysköksiä», hän jatkoi ja kohautti olkapäitään samalla kertaa veltoisti ja kiivaasti, mikä ei oikein ollut sopusoinnussa kasvojenilmeen kanssa, ja veti serkkunsa puoleisesta ulsterintaskusta puoliksi näkyviin esineen, jonka heti työnsi sinne takaisin. Se oli sinisestä lasista tehty litteä, hiottu, metallitulppainen pullo. »Tällainen on useimmilla meikäläisillä», hän selitti. »Sillä on oma nimensäkin, oikein hauska pilanimi. Katselkko maisemia?»

Juuri sitä Hans Castorp oli tekemässä ja huudahti: »Suurenmoista!»

»Niinkö arvelet?»

Valjakko oli kappaleen matkaa seurailut radan vierellä kulkevaa, säännöttömän asutuksen reunustamaa tietä laakson pohjan suuntaan, sitten kääntynyt vasemmalle, ylittänyt kapean rautatien ja pienen joen ja taivalsi nyt loivasti nousevaa ajotietä kohti metsäistä rinnettä. Siellä olivat juuri syttyneet ensimmäiset valot ulkonevalla niittyasanteella sijaitsevassa, kupukattoisen tornin koristamassa pitkässä rakennuksessa, jonka julkisivu oli lounaaseen ja joka lukuisine parvekelokeroineen kaukaa vaikutti rei'ikkäältä ja huokoiselta kuin sieni. Ilta hämärtyi nopeasti. Himmeä punerrus, joka hetken verran oli elävöittänyt pilvisen taivaan tasaista harmautta, oli jo häipynyt ja luonnossa vallitsi väritön, hengetön ja ankea siirtymävaihe, joka välittömästi edeltää yön lopullista valtaanpääsyä. Pitkän ja hieman mutkittelevan laakson asumuksissa alkoivat nyt valot tuikkia kaikkialta, sekä notkosta että sieltä täältä molemmilta rinteiltä – etenkin oikealta, joka oli alaltaan laaja ja jolla rakennukset kohosivat pengermittäin. Vasemmalla sujuttelivat lukuisat polut ylös rinneniittyjä ja hävisivät näkyvistä havumetsien mustiin pimentoihin. Suun puolella, jota kohti laakso kapeni, olivat etäiset vuorten taustakulissit sävyttyneet arkisen liuskeenharmaiksi. Oli virinnyt tuuli ja illan viileys kävi tuntuvaksi.

»Ei, suoraan sanottuna eivät nämä näkymät kovinkaan valtavia ole», virkkoi Hans Castorp. »Missä ovat kaikki jäätiköt ja lumipeitteiset huiput ja mahtavat vuorijättiläiset? Nuo eivät näytä kovinkaan korkeilta.»

»On niillä sentään mittaa», kiisti Joachim. »Voit nähdä puurajan melkein kaikkialla, sehän erottuu hyvin selvästi. Kuuset loppuvat ja niiden mukana kaikki muu. Mitään ei jää jäljelle, kuten huomaat, pelkkää kalliota vain. Katsohan: oikealle Schwarzhornista, tuosta huipusta tuolla, on jäätikkökin, näetkö vielä sen sinerryksen? Se ei ole suuri, mutta oikea jäätikkö silti, Scalettan jäätikkö. Tuon aukon kohdalla ovat Piz Mitgel ja Tinzenhorn. Niitä ei näy tänne, mutta ne ovat lumen peitossa koko vuoden.»

»Ikuisen lumen», täydensi Hans Castorp.

»No, ikuisen, jos niin tahdot. Korkealla ne kaikki ovat. Mutta olemme itsekin varsin korkealla, pidähän se mielessäsi. Tuhatkuusi-

sataa metriä meren pinnasta. Silloin eivät huiput enää pääse samalla tavoin oikeuksiinsa.»

»Jopa oli nousu! Ihan minua jo pelotti, sen voin sanoa. Tuhatkuusisataa metriä! Sehän on lähes viisituhatta jalkaa. Niin korkealla en ole eläessäni ollut.» Hans Castorp veti kokeeksi keuhkoihinsa syvän henkäyksen outoa ohutta ilmaa. Se oli raikasta – mutta ei muuta. Siitä puuttui tuoksu, sisältö, kosteus. Se meni helposti sisään, mutta ei kosketanut sielua.

»Erinomaista!» hän huomautti kohteliaasti.

»Niin, täkäläinen ilma on kuuluisaa. Seutu ei muuten nyt esiinny edukseen. Se saattaa olla paljon viehättävämpikin, ennen kaikkea lumisena. Mutta sen katselemiseen kyllästyy. Voit uskoa, että täällä ylhäällä me kaikki olemme saaneet siitä perin pohjin tarpeeksemme», selitti Joachim, ja hänen suunsa vetäytyi tuohon ilmeeseen, joka vaikutti liioitellulta eikä taaskaan sopinut hänelle.

»Puhut kovin kummallisesti», sanoi Hans Castorp.

»Kummallisestiko?» ihmetteli Joachim hieman huolestuneesti ja kääntyi serkkuunsa päin.

»Ei, ei, suo anteeksi, minusta kai vain hetken tuntui siltä», kiiruhti Hans Castorp sanomaan. Hän oli kuitenkin tarkoittanut ilmausta »me täällä ylhäällä», jota Joachim oli käyttänyt jo kolmannen tai neljännen kerran ja joka jollakin tavoin vaikutti häneen ahdistavasti ja oudosti.

»Kuten näet, parantolamme on vieläkin korkeammalla kuin itse paikkakunta», jatkoi Joachim. »Viisikymmentä metriä. Esittelylehtisessä sanotaan sata, mutta tosiasiallisesti ero on vain viisikymmentä. Korkeimmalla kaikista sijaitsee Schatzalpin parantola, jota ei tähän näy. Sieltä täytyy talvella lähettää ruumiit alas kelkalla kelkkarataa pitkin, sillä tie on silloin tukossa.»

»Ruumiit? Vai niin! No, jopa on kummaa!» huudahti Hans Castorp. Äkkiä hän puhkesi nauruun, kiihkeään, vastustamattomaan nauruun, joka tempoi rintaa ja veti koleaan tuulen hiukan kohmettamat kasvot tuskallisen tuntuiseen virnistykseen. »Vai kelkalla! Ja sen sinä kerrot noin vain muina miehinä. Oletpa näinä viitenä kuukautena muuttunut oikeaksi kyynikoksi!»

»En ole ollenkaan kyynikko», vastasi Joachim olkapäitään kohauttaen. »Miten niin? Niille ruumiille se on samantekevää...

Niin no, saattaahan sitä ihminen täällä meillä tulla jonkin verran kyy-niseksi. Behrens itsekin on kyynikko – muuten mainio kaveri, vanha osakuntamies ja loistava kirurgi, josta tulet pitämään. Sitten on vielä apulaislääkäri Krokowski – häntä yleisesti pelätään. Hänen toimintaansa viitataan mainoslehtisissäkin. Hän näet harjoittaa potilaiden sielun erittelyä.»

»Harjoittaa mitä? Sielun erittelyäkö? Sehän on inhottavaa!« huudahti Hans Castorp, ja sitten hänen ilonsa pääsi valloilleen. Hän ei enää pystynyt sitä hallitsemaan. Sielun erittely merkitsi kaiken huippua ja hän nauroi niin rajusti, että kyyneleitä kihosi silmiin hänen kumartuessaan eteenpäin istuimellaan käsi kasvoille painettuna. Myös Joachim nauroi sydämellisesti, ja se näytti tekevän hänelle hyvää. Näin nuoret miehet nousivat varsin hilpeinä rattailta, jotka vauhdin tuntuvasti hidastuessa olivat tuoneet heidät jyrkästi nousevaa, silmukkaan päättyvää ajotietä Berghofin kansainvälisen parantolan pääoven eteen.

Huone numero 34

Heti oikealla, talon portin ja ovikatoksen välissä oli portinvartijan koppero. Sieltä astui tulijoita vastaan ranskalaistyyppinen virkailija, jolla oli yllään samanlainen harmaa livree kuin rattailta asemalle tulleella ontuvalla miehellä. Hän oli istunut puhelimen ääressä lehtiä lukemassa ja ohjasi nyt nuoret miehet läpi kirkkaasti valaistun hallin, jonka vasemmalla puolella sijaitsivat seurusteluhuoneet. Ohi mennessään Hans Castorp vilkaisi sisään ovista ja havaitsi huoneet tyhjiksi. Hän tiedusteli, missä talon asukkaat olivat, ja serkku vastasi:

»Lepäämässä parvekkeilla. Minä sain tänään vapaata, kun tulin sinua vastaan. Muuten makaan itsekin ulkosalla aina illallisen jälkeen.»

Hans Castorp oli vähällä purskahtaa uudelleen nauruun.

»Mitä, makaatteko te iltapimeälläkin parvekkeilla?« hän kysyi ääni pidätetystä hilpeydestä värähdellen.

»Kyllä, sellaiset ovat määräykset. Kahdeksasta kymmeneen. Tulehan nyt katsomaan huonettasi ja pesemään kätesi.»

Nuorukaiset astuivat hissiin, jonka sähkökoneistoa ranskalainen hoiteli. Ylös ajettaessa Hans Castorp kuivasi silmänsä.

»Olen aivan poikki ja läikähtynyt naurusta», hän selitti hengittäen suun kautta. »Olet kertonut monia kovin hassuja asioita... Tuo juttu sielun erittelystä oli liikaa, se sinun olisi pitänyt jättää tuonemmaksi. Sitä paitsi olen kai hiukan väsynyt matkastakin. Ovatko jalkasi kylmät kuten minun? Samalla kasvoja kuitenkin kuumottaa eikä se ole miellyttävää. Syömmekö nyt kohta? Minusta tuntuu, että olen nälissäni. Onko ruoka täällä kunnollista?»

Serkukset astelivat meluttomasti kapean käytävän kookosmattoa pitkin. Himmeäläiset sähkölamput loivat katosta kalvakkaa valoa. Lakkamaisella öljyvärillä sivellyt seinät hohtivat valkoisina ja kovina. Jostain ilmestyi näkyviin sairaanhoitajatar päässään valkoinen hilkka ja nenällä kakkulat, joiden nauha oli kiinnitetty korvan taakse. Oli ilmeistä että hän kuului protestanttiseen uskontokuntaan eikä tuntenut aitoa kutsumusta työhönsä, oli utelias ja poti ikävystymistä. Kahdessa paikassa oli käytävän lattialla valkoiseksi lakattujen, numeroitujen ovien edessä eräänlaisia suuria pulloja, kookkaita mahakkaita ja lyhytkaulaisia astioita, joiden merkitystä Hans Castorp tällä kertaa unohti tiedustella.

»Tässä on huoneesi», sanoi Joachim. »Numero kolmekymmentäneljä. Oikealla puolella asun minä ja vasemmalla muuan venäläinen aviopari – hieman huolimatonta ja äänekästä väkeä, se täytyy myöntää, mutta muutakaan huonetta ei ollut saatavissa. No, mitä sanot?»

Ovi oli kaksinkertainen ja väliin jäävässä komerossa riippui vaatepuita. Joachim oli sytyttänyt kattovalon ja sen värähtelevässä kirkkaudessa huone osoittautui viihtyisäksi ja rauhalliseksi. Huonekalut olivat valkoiset ja käytännölliset, seinäpaperit niin ikään valkoiset, vahvat ja pesunkestävät, lattiaa peittävä korkkimatto puhdas ja pellavaiset uutimet nykyaikaiseen tyyliin yksinkertaisesti ja hauskaasti koristellut. Parvekkeen ovi oli auki ja ulkoa erottuivat laakson valot sekä kuului etäistä tanssimusiikkia. Kelpo Joachim oli pannut pesupöydällä olevaan pieneen maljakkoon muutamia kukkia, sellaisia mitä oli rinteeltä odelman joukosta löytänyt ja omin käsin poiminut, hiukan siankärsämöä ja joitakin kellokukkia.

»Ihastuttavaa», vakuutti Hans Castorp. »Miten viehättävä huone! Kelpaa täällä majaillla parisen viikkoa.»

»Muuan amerikkalainen nainen kuoli täällä toissa päivänä», kertoi Joachim. »Behrens arveli, että tapaus olisi selvä siksi kun tulisit ja että voisit sitten saada huoneen. Naisen sulhanen oli saapuvilla, englantilainen meriupseeri, mutta eipä hän käyttäytynyt kovinkaan miehekkäästi. Tuli vähän väliä ulos käytävään itkemään kuin pikku poika. Sitten hän hieroi poskiinsa kasvovoidetta, koska oli ajanut partansa ja kyynleet kirvelivät ihoa. Toissa iltana amerikatar sai kaksi ensi luokan verensyöksyä, ja se tiesi loppua. Hänet vietiin kuitenkin pois jo eilen aamulla, ja sen jälkeen täällä on tietysti paikat perusteellisesti savustettu formaliinilla, jota sanotaan kovin hyväksi aineeksi sellaisiin tarkoituksiin.»

Hans Castorp kuunteli kertomusta kiinnostuneen hajamielisesti. Hän seisoi hihat ylös vedettyinä tilavan pesualtaan äärellä, jonka nikkelihanat välkkyivät sähkövalossa, ja loi valkometalliseen, siististi sijattuun vuoteeseen vain ohimennen pikaisen silmäyksen.

»Savustettu, vai niin. Mainiota. Niin, metyylialdehydi», hän puheli vuolaasti ja hieman typerästi käsiä pestessään ja kuivatesaan, »sitä ei vahvinkaan bakteeri kestä, H₂CO, mutta nenässään sen kyllä tuntee, vai mitä? Tietenkin erittäin huolellinen puhtaus on perusehto... Mitä minun vielä pitikään sanoa...? Se meriupseeri oli varmaankin ajanut partansa koneella, sillä niillä vehkeillä iho ärtyy paljon helpommin kuin hyvin teroitetulla veitsellä, se on ainakin minun kokemukseni. Käytän näet vuoroin kumpaakin... No, siiretynyttä ihoa suolavesi tietysti kirvelee, joten mies oli kai palveluksessa tottunut käyttämään kasvovoidetta. Siinä ei mielestäni ole mitään kummallista...» Hans jatkoi rupatteluaan ja ilmoitti, että hänellä oli matkalaukussa kaksisataa kappaletta lempisikarejaan, joiden nimi oli Maria Mancini. Tulli oli suhtautunut asiaan tavattoman hienotunteisesti. Hän kertoi myös terveisiä kotiväeltä. »Eikö täällä lainkaan lämmitetä?» hän äkkiä huudahti ja säntäsi lämpöpatterin ääreen koettelemaan sitä käsillään.

»Ei, saamme olla melko viileässä», vastasi Joachim. »Ei täällä juuri ensi hätään elokuussa keskuslämmitykseen tulta panna.»

»Elokuussa, elokuussa», hoki Hans Castorp. »Mutta minua palelee! Palelee kamalasti, nimittäin ruumista. Kasvoni sen sijaan suorastaan hehkuvat – koetahan vain itse, miten niitä kuumottaa!»

Ajatus, että toisen ihmisen olisi tunnusteltava hänen kasvojaan, ei lainkaan soveltunut Hans Castorpin mielenlaatuun ja tuntui hänestä itsestäänkin kiusalliselta. Joachim ei noudattanut kehotusta.

»Se johtuu täkäläisestä ilmasta eikä merkitse mitään. Behrensin omat posket sinertävät päivästä päivään. Jotkut eivät totu milloinkaan. No, jouduhan, muuten emme saa mitään syötävää.»

Käytävässä tuli vastaan sama sairaanhoitajatar, joka tähyili serkkusia likinäköisesti ja uteliaasti. Toisessa kerroksessa Hans Castorp äkkiä pysähtyi. Hänet naulitsi paikalleen kauhistuttava ääni, joka kuului vähän matkan päästä käytävän mutkan takaa. Se ei ollut kova, mutta niin kolkon kammottava, että Hans Castorpin kasvat väänntyivät irvistykseen ja hän tuijotti serkkuaan laajennein silmin. Ilmeisesti se oli yskää, miehen yskää, mutta ei muistuttanut mitään Hans Castorpin siihen saakka tuntemaa. Jokainen hänen ennen kuulemansa yskiminen oli ollut suorastaan oivallinen terveyden ja elämänhalun ilmaus verrattuna tähän toivottomaan ja tympeään yskään, joka ei purkautunut tavanomaisina puuskina vaan kuulosti sohjoksi hajonneissa elimissä tapahtuvalta, puistattavan voimattomalta myllerrykseltä.

»Niin», selitti Joachim, »tuo juttu näyttää todella pahalta. Itävaltalainen ylimys, hieno mies, oikea herrasratsastajan perikuva. Nyt tuollaisessa tilassa. Mutta vielä hän on jalkeilla.»

Serkusten jatkaessa kulkuaan Hans Castorp puhui myötätuntoisesti herrasratsastajan yskästä. »Ota huomioon», hän sanoi, »etten vielä milloinkaan ole kuullut sellaista. Se on minulle täysin uutta ja tekee tietenkin vaikutuksen. Yskäähän on monenlaista, kuivaa ja irtonaista, ja irtonainen on edullisempi, kuten yleisesti puhutaan, ja parempi kuin kova räyskiminen. Kun minulla nuorena» – hän sanoi todellakin 'minulla nuorena' – »oli kurkku kipeänä, luskutin kuin koira ja kaikki olivat iloisia, kun yskä viimein alkoi lohkeilla. Sen muistan oikein selvästi. Sellaista ääntä kuin tuo äskeinen en kuitenkaan ole koskaan kuullut – tai ainakaan ei minusta itsestäni ole sellaista lähtenyt. Se ei enää ole lainkaan elävän olennon yskää, ei kuivaa, mutta ei sitä voi irtonaiseksikaan sanoa. Tuntuu kuin katselisi ihmisen sisuksiin, missä kaikki on pelkkää sohjoa ja limaa...»

»No, minä kuulen sen joka päivä», huomautti Joachim. »Ei sinun minulle tarvitse sitä kuvailla.»

Hans Castorp ei kuitenkaan kyennyt kuulemansa vaikutuksesta rauhoittumaan, vaan toisti yhä uudelleen, että herrasratsastajan yskiessä saattoi suorastaan nähdä miehen sisikuntaan. Kun astuttiin ravintolaan, hänen matkasta väsyneet silmänsä loistivat kiihtymyksestä.

Ravintolassa

Ravintolassa oli kaikki valoisaa, hienoa ja viihtyisää. Se sijaitsi heti hallista oikealle, seurusteluhuoneita vastapäätä, ja Joachimien selityksen mukaan sitä käyttivät pääasiallisesti vastasaapuneet, säännöllisten ruokailuaikojen ulkopuolella aterioivat vieraat sekä sellaiset, joilla itsellään oli vieraita. Lisäksi siellä juhliittiin syntymäpäiviä ja edessä olevia kotimatkoja samoin kuin yleistarkastuksen suotuisia tuloksia. Joskus ravintolassa oli ratki riemukasta, sanoi Joachim – samppanjaakin siellä sai. Nyt salissa istui ainoastaan noin kolmikymmenvuotias nainen, joka luki kirjaa mutta samalla hyräili itseksensä ja taukoamatta hiljaa naputteli pöytäliinaa vasemman kätensä keskisormella. Kun nuoret miehet olivat istuutuneet, hän vaihtoi paikkaa voidakseen kääntää heille selkensä. Nainen oli ihmisarka, selitti Joachim, ja aterioi aina ravintolassa kirja seuranaan. Kerrottiin, että hän jo nuorena tyttönä oli joutunut keuhkoparantoloihin eikä sen jälkeen koskaan ollut elänyt ulkomaailmassa ihmisten parissa.

»No, silloin olet häneen verrattuna pelkkä aloittelija viisine kuukausinesi ja tulet olemaan vielä sittenkin, kun sinulla on vuosi hartioillasi», sanoi Hans Castorp. Vastaukseksi Joachim kohautti olkapäitään, jota tapaa hänellä ei ollut aikaisemmin ollut, ja tarttui ruokalistaan.

Serkukset olivat asettuneet korokkeella ikkunan luona sijaitsevaan pöytään, ravintolan parhaalle paikalle. He istuivat toisiaan vastapäätä kermanväristen uutimien vieressä ja heidän kasvonsa hehkuivat punavarjostimisen pöytälampun hohteessa. Hans Castorp risti juuri pestyt kätensä ja hieroi niitä mieluisan odotuksen merkiksi, kuten hänellä oli tapana tehdä ruokapöytään aset-

tuessaan – kenties siksi, että hänen esi-isänsä olivat ennen aterian alkua lukeneet rukouksen. Ystävällinen, runsaasti kurkkuaänteitä käyttävä tyttö, jolla oli musta puku, valkoinen esiliina ja isot, hehkeät ja terveenväriset kasvot, ilmestyi tulijoita palvelemaan, ja suuresti huvittunut Hans Castorp sai kuulla, että tarjoilijattaria täällä kutsuttiin »salisiskoiksi». Serkukset tilasivat pullollisen Gruaud Larosea, jonka Hans Castorp palautti saatettavaksi täsmälleen oikeaan lämpötilaan. Ruoka oli erinomaista. Ateriaan kuului parsakeitto, täytettyjä tomaatteja, paistia monenlaisten vihannesten kera, erityisen hyvin valmistettu jälkiruoka, juustotarjotin ja hedelmiä. Hans Castorp söi runsaasti, vaikkakaan hänen ruokahalunsa ei osoittautunut niin hyväksi kuin hän oli odottanut. Hän oli kuitenkin tottunut syömään paljon, siinäkin tapauksessa ettei ollut nälkäinen – itsekunnioituksen vuoksi.

Joachimille eivät herkut juuri maittaneet. Hän selitti kyllästyneensä talon keittiöön ja samoin kuului olevan laita kaikkien muidenkin täällä ylhäällä. Oli tapana morkkailla ruokaa, sillä kun tässä paikassa joutui virumaan kokonaisen ikuisuuden... Sen sijaan hän joi viiniä mieluisasti, milteipä hartaasti, ja lausui – huolellisesti välttämällä liian vahvaa tunnetta ilmaisevia sanontoja – useaan kertaan julki tyytyväisyytensä sen johdosta, että paikalla nyt oli ihminen, jonka kanssa saattoi järkevästi puhella.

»On suurenmoista, että tulit!» hän vakuutti hiljaisen äänen värähdellessä kiihtymyksestä. »Voinpa sanoa, että se on minulle merkkitapaus. Saan vihdoin vaihtelua – tarkoitan, se on keskeytys, rajapyykki ikuisessa yksitoikkoisuudessa...»

»Oikeastaan teidän aikanne kai sentään kuuluu täällä nopeasti», arveli Hans Castorp.

»Nopeasti ja hitaasti, miten vain haluat», vastasi Joachim. »Se ei ylipäänsä kulu lainkaan... Tämä täällä ei ole oikeaa aikaa eikä todellista elämää – ei, sitä se ei ole», hän sanoi ja tarttui päätään pudistellen jälleen lasiin.

Myös Hans Castorp joi viiniä, vaikka hänen kasvonsa nyt hehkuivat kuin tuleessa. Ruumista sen sijaan yhä paleli ja jäsenissä vallitsi erityinen hilpeä, mutta samalla tuskallinen levottomuus. Hänen sanansa ryöppöyivät toisiinsa kompastellen ja puhe ryöstäytyi useita kertoja harhateille, mutta nämä hairahdukset hän kuittasi

hätistelevällä kädenhuitaisulla. Myös Joachim oli vilkastunut ja keskustelu kävi yhä vapaammaksi ja hilpeämmäksi, kun hyräilevä ja naputteleva nainen äkkiä nousi pöydästä ja poistui. Serkukset elehtivät syödessään haarukoilla, ottivat pala poskessa kasvoilleen tärkeilevän ilmeen, nauroivat, nyökkäilivät eivätkä olleet vielä ehtineet nielaista suutaan tyhjäksi ennen kuin jatkoivat puhetta. Joachim tahtoi kuulla Hampurin uutisia ja oli johdattanut keskustelun suunniteltuun Elben veden säännöstelyyn.

»Käänteentekevä yritys!» vakuutti Hans Castorp. »Merkitsee uutta aikakautta merenkulullemme – sen tärkeyttä on mahdotonta yliarvioida. Sitä varten otetaan menoarvioon viidenkymmenen miljoonan kertakaikkinen, heti käytettävä määräraha, ja voit olla varma että tiedämme mitä teemme.»

Vaikka oli julistanut Elben säännöstelyn mullistavan tärkeäksi, hän kuitenkin siirtyi heti toiseen asiaan ja pyysi Joachimia kertomaan elämästä »täällä ylhäällä» ja parantolan asukkaista, mikä toivomus auliisti täytettiin, sillä Joachim oli iloinen saadessaan purkau-
tua ja lausua julki ajatuksiaan. Tuo juttu ruumiista, jotka lähetettiin alas laaksoon kelkkarataa pitkin, hänen täytyi toistaa ja uudelleen vakuuttaa, että se oli totta. Kun Hans Castorp jälleen purskahti nauruun, hänkin nauroi ja näytti siitä nauttivan, sillä hän kertoili lisää huvittavia asioita pysyttääkseen mielialan iloisena. Aterioilla samassa pöydässä kuin Joachim istui muuan nainen nimeltä rouva Stöhr – melko sairas muuten, muusikon vaimo Cannstattista – joka oli sivistymättömin kaikista hänen milloinkaan kohtaamistaan ihmisistä. Sanoi »desinfiskoida» – ihan tosissaan! Ja apulaislääkäri Krokowskia rouva kutsui »asistantiksi». Kaikki tuo oli nieltävä silmää räpäyttämättä. Lisäksi mainittu henkilö oli juorunhaluinen, kuten muuten useimmat täkäläiset, ja kertoi eräästä toisesta naisesta, rouva Iltisistä, että tämä käytti »sterilettiä». »Steriletti, ha haa – eikö olekin verratonta!» Puolittain makuuasennossa, tuoliensa selkämäyksiin nojaten, serkukset nauroivat niin että koko vartalo hytkyi, ja alkoivat miltei samalla hetkellä nikotella.

Sitten Joachimin mieli jälleen painui ja hän muisteli kohtaloaan. »Niin, tässä nyt istutaan nauramassa», hän virkkoi kasvot murheelliseen ilmeeseen vetäytyen ja palleakouristusten välillä keskeyttäessä puheen, »eikä ole mitään tietoa siitä, milloin pääsen kotiin.

Kun Behrens puhuu puolesta vuodesta, se on alhainen arvio ja on parasta varautua pitempään aikaan. Se on kovaa, vai mitä sanot? Surullinen juttu minulle. Minut oli jo hyväksytty, ja ensi kuussa olisin voinut suorittaa upseerintutkintoni. Nyt vain vetelehdin täällä kuumemittari suussa ja kuuntelen sivistymättömän rouva Stöhrin kömmähdyksiä samalla kun aika vuotaa hukkaan. Meidän iässäamme vuosi merkitsee niin paljon, että sen kuluessa ehtii tapahtua monia muutoksia ja edistymistä siellä alamaassa. Minun sitä vastoin täytyy vain lojua täällä aloillani kuin umpilammikko – niin juuri, kuin limainen lätäkkö, se ei ole yhtään liian räikeä vertaus...»

Tähän Hans Castorp perin oudostuttavasti vastasi vain kysymällä, oliko Berghofissa saatavissa portteria. Kun Joachim hieman ihmeissään katsahti serkkunsa, hän havaitsi tämän olevan nukahtamaisillaan – oikeastaan jo unessa.

»Sinähän nukut!« hän sanoi. »Tule, meidän on molempien aika mennä vuoteeseen.«

»Ei aikaa ole olemassakaan«, kiisti Hans Castorp kieli kankeana. Hän lähti kuitenkin mukaan, käveli hiukan kumarassa ja jäykin jaloin kuten ainakin ihminen, jota väsymys sananmukaisesti painaa maahan – ravistautui sitten ankarasti ponnistellen valppaaksi kuullessaan Joachimin sanovan hallissa, jossa valot paloivat enää himmeinä:

»Tuolla istuu Krokowski. Minun täytyy kai pikaisesti esitellä sinut.«

Tohtori Krokowski istui valon ääressä toisen seurusteluhuoneen takan edessä, aivan avoinna olevan liukuoven vieressä, ja luki sanomalehteä. Hän nousi seisomaan, kun nuoret miehet tulivat hänen luokseen ja Joachim sanoi sotilaallisesti asennossa seisoen:

»Herra tohtori, saanko esitellä serkkuni Castorpin Hampurista. Hän saapui vähän aikaa sitten.«

Tohtori Krokowski tervehti tulokasta hilpeän, juurevan ja rohaisevan sydämelliseen sävyyn, aivan kuin vihjaistakseen, että näin kahden kesken häntä ei tarvinnut hiukkaakaan ujustella, vaan että iloinen luottamuksellisuus oli heti paikallaan. Hän oli suunnilleen kolmenkymmenenviiden ikäinen, leveäharteinen, pyylevä ja huomattavasti lyhyempi kuin edessään seisovat nuorukaiset, niin että hänen täytyi taivuttaa päätään taaksepäin voidakseen katsoa heitä silmiin. Hän oli tavattoman kalpea, läpikuultavan, jopa

fosforinhohtoisen kalpea, mitä vaikutelmaa vielä korostivat silmien tumma hehku, kulmakarvojen mustuus ja melkoisen pitkä, kahdeksi kärjeksi suippeneva täysparta, jossa jo erottui muutama valkoinen juonne. Yllään hänellä oli hiukan kulunut kaksirivinen musta puku, mustat sandaalintapaiset puolikengät, joiden päällys oli rei'itetty, paksut harmaat villasukat ja pehmeä kaulus, jollaisen Hans Castorp aikaisemmin oli nähnyt ainoastaan eräällä valokuvaajalla Danzigissa ja joka todella sai aikaan, että tohtori Krokowskin ulkonäöstä tuli ateljee mieleen. Lääkäri hymyili sydämellisesti, niin että kellahtavat hampaat pilkistivät näkyviin parran lomasta. Hän puristi nuoren miehen kättä ja sanoi baritoniäänellä, hieman laahustavasti ja vierasmaalaisesti korostaen:

»Tervetuloa meille, herra Castorp! Toivottavasti pian totutte taloon ja viihdytte täällä. Oletteko tullut potilaaksemme, jos sallitte kysyä?»

Oli liikuttavaa katsella, miten Hans Castorp ponnisteli käyttäytyäkseen kohteliaasti ja päästäkseen uneliaisuutensa herraksi. Hän harmitteli huonoa kuntoaan ja uumoili nuorten miesten epäluuloisen itsetietoiseen tapaan, että apulaislääkärin rohkaisevaan olemukseen kätkeytyi vihjeitä säälivästä ivallisuudesta. Vastaukseksi hän puhui kolmen viikon vierailustaan, mainitsi juuri suorittamansa tutkinnon ja lisäsi olevansa, Luojan kiitos, täysin terve.

»Todellako?» kysyi tohtori Krokowski, työnsi päänsä kuin pilkaten vinosti eteenpäin ja hymyili entistäkin leveämmin. »Silloin olette tutkimisen arvoinen olento! Täysin tervettä ihmistä en nimitäin ole vielä milloinkaan ennen tavannut. Minkä tutkinnon olette suorittanut, jos saan kysyä?»

»Olen insinööri, herra tohtori», vastasi Hans Castorp vaatimatoman arvokkaasti.

»Vai niin, vai insinööri!» Tohtori Krokowskin hymy ikään kuin perääntyä, menetti hetkeksi osan voimaansa ja sydämellisyyttään. »Hienoa. Ja täällä ette siis tule lainkaan turvautumaan lääkärinhoitoon, ette ruumiin ettekä sielun tarpeiksi?»

»En, kiitos vain!» vastasi Hans Castorp ja oli vähällä kavahtaa taaksepäin.

Silloin apulaislääkärin hymy jälleen purkautui voitokkaasti ilmoille. Hän puristi uudelleen nuoren miehen kättä ja huudahti:

»Nukkukaa siis hyvin, herra Castorp, ja nauttikaa täysin mitoin moitteettomasta terveydestänne! Hyvää yötä ja näkemiin!»

Tohtori Krokowski istuutui jälleen lehtensä ääreen ja serkukset poistuivat. Hississä ei enää ollut kuljettajaa, joten he astelivat ylös portaita vaitonaisina ja apulaislääkärin kohtaamisesta hieman hämmentyneinä. Joachim meni Hans Castorpin kanssa huoneeseen numero 34, jonne ontuva palvelija oli lupauksensa mukaan tuonut tulokkaan tavarat, ja siellä he rupattelivat vielä neljännestunnin Hans Castorpin purkaessa yötamineensa ja pesuvälineensä ja poltellessa paksua mietoa savuketta. Sikaria hänen ei tänään tehnyt mieli, mikä seikka tuntui ihmeelliseltä.

»Varsin vaikuttavan näköinen», hän totesi ja pölläytteli puhuesaan ilmoille savua. »Vahankalpea. Mutta jalkopäästään hän on kamalasti pukeutunut, se täytyy sanoa. Harmaat villasukat ja sitten vielä ne sandaalit. Mahtoiko hän todella loukkaantua?»

»Hän on hieman herkkä», myönsi Joachim. »Sinun ei olisi pitänyt niin jyrkästi torjua lääkärinhoitoa, ei ainakaan sielullista. Hänelle ei ole mieleen, että siitä kieltäydytään. Minustakaan hän ei erityisesti pidä, koska en kyllyksi luota häneen. Silloin tällöin kerron kuitenkin jonkin unen, niin että hänellä on jotain eriteltävää.»

»No, silloin olen läimäyttänyt häntä päin kasvoja», virkkoi Hans Castorp ärtyisästi. Hän oli tyytymätön itseensä, koska oli loukannut toista ihmistä, ja lisäksi kävi väsymys uudelleen hänen kimppuunsa entistäkin voimakkaampana.

»Hyvää yötä», hän toivotti. »Kaadun kohta tähän paikkaan.»

»Kahdeksalta haen sinut aamiaiselle», vastasi Joachim ja lähti huoneesta.

Hans Castorp suoritti iltapesun nopeasti ja pinnallisesti. Hän oli niin uninen, että sai vaivoin yölampun sammutetuksi. Sitten hän hätkähti rajusti muistaessaan, että vuoteessa oli toissa päivänä joku kuollut. »Se ei varmastikaan ollut ensimmäinen kerta», hän sanoi ääneen itsekseen, aivan kuin tieto olisi ollut rauhoittava. »Tämä on tavallinen kuolinvuode.» Samassa hän vaipui uneen.

Heti nukahdettuaan hän kuitenkin alkoi nähdä unia, ja ne vaivasivat häntä miltei keskeytymättä seuraavaan aamuun saakka. Joachim Ziemssen lasketteli omituisen vääntyneessä asennossa kelkalla alas jyrkkää rataa. Hän oli fosforinhoitoisen kalpea kuten

tohtori Krokowski ja edessä istui kelkkaa ohjaava herrasratsastaja, piirteiltään perin epämääräisenä kuten ainakin ihminen, jonka uneksija on vain kuullut yskivän. »Se on aivan yhdentekevää meille täällä ylhäällä», sanoi koukistunut Joachim, ja sitten tuo kauhea sohjomainen yskä lähtikin hänestä eikä aatelismiehestä. Se sai Hans Castorpin katkerasti itkemään, ja hän tajusi, että oli juostava apteekkiin ostamaan kasvovoidetta. Tien reunalla istui teräväkuonoinen olento, rouva Iltis, kädessään esine, jonka ilmeisesti piti olla hänen »sterilettinsä», mutta joka osoittautuikin parranajokoneeksi. Tämä toteamus sai Hans Castorpin jälleen nauramaan, ja niin hän heilahdelti mielenliikutuksesta toiseen kunnes aamun harmaa kajo tunkeutui sisään avoimesta parvekkeen ovesta ja herätti hänet.

Kuva maailmasta, joka vyöryy kohti suurta käännekohtaa – Thomas Mannin suurromaanin ilmestymisestä 100 vuotta.

Nuori Hans Castorp matkustaa Hampurista Alpeille tapaamaan keuhkotautiparantolassa oleskelevaa serkkuaan. Kolmen viikon suunniteltu loma venyy lopulta seitsemäksi vuodeksi, kun Hans Castorp joutuu sairautta ja kuolemaa henkivän ilmapiirin lumoihin. Kansainvälinen parantolaelämä, kiehtovat keskustelijat ja paikoilleen jumiutuneet tavat luovat unohtumattoman kuvan 1900-luvun alkuvuosien Euroopasta ensimmäisen maailmansodan kynnyksellä.

THOMAS MANN (1875–1955) teki kirjallisen läpimurtonsa romaanilla *Buddenbrookit* jo vuonna 1900. Hänen muista teoksistaan ovat *Taikavuoren* lisäksi tunnetuimpia *Kuolema Venetsiassa* ja *Tohtori Faustus*. Laajan romaanituotannon lisäksi hän kirjoitti runsaasti novelleja ja esseistiikkaa. 1900-luvun merkittävimpiin romaaneihin kuuluva *Taikavuori* ilmestyi 1924, ja vuonna 1929 Thomas Mann sai Nobelin kirjallisuuspalkinnon. Hitlerin vastustajana hän jätti vuonna 1933 kotimaansa, muutti ensin Sveitsiin ja sitten Yhdysvaltoihin, missä hän oli saksalaisen pakolaiskirjallisuuden johtavia hahmoja. Myös kolme Mannin lapsista sekä veli Heinrich olivat merkittäviä kirjailijoita.

